

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 31.07.2002
KOM(2002) 437 endelig

2002/0193 (CNS)

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

**om supplerende makrofinansiel bistand
til Bosnien-Hercegovina**

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

1. INDLEDNING

For at konsolidere Dayton-fredsftalen, der blev undertegnet i 1995, godkendte det internationale samfund et mellemsigtet genopbygningsprogram (*Priority Reconstruction and Recovery Programme*) til en værdi af 5,1 mia. USD i perioden 1996-99. På den fjerde donorkonference for Bosnien-Hercegovina, der blev afholdt i 1998, tilkendegav verdenssamfundet enstemmigt sin tilfredshed med aftalerne med Bretton Woods-institutionerne, som banede vejen for en mere selv bærende økonomisk vækst, og det besluttede fortsat at yde kraftig støtte til de økonomiske reformprogrammer og genopbygningsprogrammerne i Bosnien-Hercegovina.

Meget er blevet opnået siden undertegnelsen af Dayton-aftalerne. Økonomien er begyndt at komme sig, der er blevet opbygget demokratiske institutioner, de etniske spændinger er blevet kraftigt mindsket, og flygtningene er begyndt at vende hjem. Bosnien-Hercegovinas forfatning har kun overladt begrænsede kompetenceområder til staten. De komplekse arrangementer, der har sikret enhederne, dvs. Republika Srpska og Føderationen, og Brcko en høj grad af autonomi, herunder på det finanspolitiske område, har ofte gjort det vanskeligt at identificere en fælles national politisk dagsorden. Det er disse komplekse forfatningsmæssige arrangementer, der også omfatter en betydningsfuld rolle for Den Høje Repræsentant, der spiller en væsentlig rolle for udviklingen af de økonomiske rammer.

EU har allerede tidligere støttet den økonomiske reformproces i Bosnien-Hercegovina med makrofinansiel bistand. I maj 1999 besluttede Rådet at stille makrofinansiel bistand til rådighed for Bosnien-Hercegovina i form af et langfristet lån på op til 20 mio. EUR og direkte gavebistand på op til 40 mio. EUR (Rådets afgørelse 1999/325/EF) i tilknytning til det IMF-program (treårigt standby-arrangement), der blev indgået aftale om i maj 1998. Efter afviklingen af den første kontrol af IMF-programmets gennemførelse i juni 1999 og efter at Bosnien-Hercegovina havde opfyldt alle udestående forpligtelser over for EU og EIB, udbetalte Kommissionen i december 1999 den første rate på i alt 25 mio. EUR (15 mio. EUR i gavebistand og 10 mio. EUR i lån). På baggrund af den tilfredsstillende gennemførelse af IMF-programmet, jf. den fjerde og femte kontrol, og den tilfredsstillende opfyldelse af de særlige betingelser, der var knyttet til EU's bistand, blev den anden rate på 20 mio. EUR udbetalt i slutningen af 2000. Efter IMF's forsinkede afvikling af den sjette og syvende (den sidste) kontrol af standby-arrangementet og efter at Kommissionen havde aflagt to besøg i landet, kunne det konstateres, at Bosnien-Hercegovina i det store og hele opfyldte de særlige økonomisk-politiske betingelser, der var knyttet til EU-bistanden. Den tredje (og sidste) rate af denne bistand (gavebistand på 15 mio. EUR) kunne således udbetales i slutningen af 2001.

EU har også støttet Bosnien-Hercegovinas reformer med OBNOVA- og, siden 2001, CARDS-midler. I overensstemmelse med landestrategipapiret 2002-2006, som Kommissionen vedtog i december 2001, fokuserer CARDS-programmet på støtte til gennemførelsen af de reformer og opbygningen af de institutioner, der er nødvendige for at kunne overholde de forpligtelser, der vil følge af en fremtidig stabiliserings- og associeringsaftale. Det årlige CARDS-program for 2002, som Kommissionen vedtog i maj 2002, omfatter udgiftsdispositioner på 71,9 mio. EUR. I det flerårige vejledende program opereres der med et beløb på 63 mio. EUR i 2003. Desuden har ECHO ydet over 1 mia. EUR i humanitær bistand siden 1991 (udfaset i 2000), og EIB har indgået låneaftaler til en værdi af over 160 mio. EUR. Medlemsstaterne har også stillet store beløb til rådighed til humanitær

bistand og til genopbygning af infrastrukturene inden for transport, kommunikation og offentlige forsyningstjenester.

Skønt man allerede har nået meget, står der fortsat mange udfordringer tilbage. De vigtigste opgaver for myndighederne består i at uddybe de økonomiske reformer og skabe de rette betingelser for en selv bærende økonomisk vækst drevet af markedskræfterne for derigennem at sætte skub i repatrieringen af forviste personer og flygtninge. I denne forbindelse er det særlig vigtigt at give borgerne mulighed for at udøve deres ejendomsrettigheder og opbygge funktionelle og demokratisk ansvarlige fælles institutioner, der understøttes af en effektiv og gennemsigtig offentlig forvaltning og bygger på et sundt finansielt grundlag, der tilgodeser retsstatsprincipperne.

Efterkrigstiden har været kendetegnet ved en omfattende genopbygning, der er blevet finansieret og styret af det internationale samfund. Skønt landet har registreret høje vækstrater siden krigens afslutning, ligger BNP fortsat et godt stykke under førkrigniveauet og er det næstlaveste i regionen. Genopbygningsbistanden forventes at falde i de kommende år, og det vil mindske det udefrakommende vækstbidrag. Det er nødvendigt at gå videre med reformarbejdet for at lægge grunden til en selv bærende vækst og jobskabelse drevet af interne kræfter. Myndighederne i Bosnien-Hercegovina agter at tage fat i disse opgaver inden for rammerne af det kommende IMF-program.

Det nye standby-arrangement, der snart vil blive godkendt af IMF's bestyrelse, fokuserer på politikker, der kan sikre vækst efter genopbygningsfasen gennem fastholdelse af currency board-arrangementet og en gennemgribende finanspolitisk konsolidering. Desuden beskæftiger programmet sig med strukturreformer inden for områderne skattepolitik, privatisering, handelspolitik og forbedring af erhvervs klimaet.

Også Bosnien-Hercegovinas økonomiske stilling over for udlandet vil fortsat udgøre en udfordring som følge af store underskud på de løbende poster og en svag kapitaltilstrømning til den private sektor. For at kunne dække landets finansieringsbehov på mellemlang sigt vil betalingsbalancen derfor også fremover være afhængig af finansielle midler fra officielle kilder.

Under disse omstændigheder og efter høring af Det Økonomiske og Finansielle Udvalg foreslår Kommissionen nu Rådet at træffe en afgørelse om supplerende makrofinansiell bistand til Bosnien-Hercegovina.

2. DE SENESTE ØKONOMISKE RESULTATER

De seneste makroøkonomiske data tyder på, at de høje BNP-vækstrater, der ledsagede genopbygningen af Bosnien-Hercegovina, er faldet støt, og at de for første gang siden krigens afslutning udgjorde mindre end 10 % i 2000. Vækstraten for 2001 er blevet nedjusteret fra omkring 5 % til 2,3 % som følge af afmatningen i Føderationen Bosnien-Hercegovina og krisen i Republika Srpska. De officielle tal viser, at arbejdsløsheden er ekstremt høj (40 % af arbejdsstyrken i 2001), skønt Verdensbankens beregninger tyder på en arbejdsløshedsprocent på det halve af det officielle tal. En del af de "officielt" ledige arbejder sandsynligvis inden for den uformelle sektor, om end de forholdsvis få statistiske data, der foreligger, tyder på, at fattigdomsprocenten blandt de arbejdsløse er tre til fem gange højere end blandt de beskæftigede.

Trods faldende vækst blev de offentlige finanser i Bosnien-Hercegovina konsolideret ganske betydeligt sidste år, idet akkumuleringen af nettoestancer faldt kraftigt takket afviklingen af visse restancer og en bedre forvaltning. Den finanspolitiske situation er imidlertid fortsat

ustabil. De offentlige indtægter i enhederne stammer hovedsagelig fra indirekte skatter (moms, punktafgifter og toldafgifter), mens statsbudgettet i mangel af egne indtægter bygger på især overførsler fra enhederne. Statens budgetmidler går hovedsagelig til betjening af udlandsgælden, som er en af statens hovedopgaver. De offentlige udgifter var høje i 2001, hvor de udgjorde omkring 56 % af BNP. Ligesom i 2000 blev budgetlofterne heller ikke overholdt i 2001, og Føderationen og staten måtte igen træffe korrigerende foranstaltninger for at skabe balance på deres budgetter.

Ved nøje at overholde reglerne for currency board-arrangementet, der blev etableret i midten af 1997, er det lykkedes at moderere inflationspresset og opnå næsten enstemmig accept af den fælles valuta, den konvertible marka, der oprindeligt blev knyttet til den tyske mark i forholdet 1:1 og nu er knyttet til euroen. Tidligere var der stor forskel mellem inflationen i de to enheder, men de to inflationstakter nærmer sig nu hinanden på et lavt niveau, idet den i Føderationen Bosnien-Hercegovina har ligget vel under 2 % de sidste tre år, mens den har været konstant faldende i Republika Serbska, hvor den i 2001 nåede ned på et etcifret niveau. Den stadig større økonomiske integration mellem de to enheder har været en afgørende faktor for denne konvergens. Inflationen på landsplan blev anslået til 3 % i 2001, og dette resultat kan bl.a. tilskrives currency board-arrangementets stabiliserende effekt.

Den reale effektive valutakurs (baseret på forbrugerprisindekset) faldt med omkring 5 % i 2001, hvilket afspejlede den skarpe stigning i kursen på den jugoslaviske dinar. Dette gav mulighed for en forøgelse af enhedslønomkostningerne, som imidlertid er en udvikling, der skal overvåges nøje i fremtiden for at hindre, at den kommer til at skade Bosnien-Hercegovinas konkurrenceevne.

På den eksterne front blev betalingsbalancen i 2001 i nogen grad tilgodeset af den stigning i eksporten, der tog sin begyndelse i 2000 (til dels som følge af genåbningen af det jugoslaviske marked), og faldet i importen (hovedsagelig som følge af faldet i donorlandenes finansiering af genopbygningsindsatsen). Underskuddet på betalingsbalancens løbende poster (ekskl. overførsler) faldt en anelse i 2001 til omkring 20 % af BNP fra 22,2 % af BNP i 2000, men det forblev højt. De udenlandske nettoinvesteringer pr. indbygger blev anslået til omkring 33 USD i 2001, men er blandt de laveste i regionen. De officielle bruttoreserver steg til et niveau svarende til over fem måneders eksport i 2001 takket være den stadig mere udbredte anvendelse af den nationale valuta.

Udlandsgælden udgjorde 58 % af BNP i slutningen af 2001. Rente- og afdragsbetalingen opgjort i procent af vareeksporten er forholdsvis beskeden, hvilket kan tilskrives de favorable lånevilkår og favorable gældsomlægninger. Den samlede betaling af renter og afdrag på udlandsgælden vil imidlertid stige betydeligt på mellemlang sigt fra 81 mio. USD i 2001 til 134 mio. USD i 2002 og 200 mio. USD i 2004 (en gældsbetjeningskvote på 7 %).

3. RAMMERNE FOR DEN ØKONOMISKE POLITIK PÅ MELLEMLANG SIGT

Det nye standby-arrangement til en værdi af omkring 89 mio. USD, der snart vil blive godkendt af IMF's bestyrelse, får en løbetid på femten måneder og sætter rammerne for den økonomiske politik i 2002-2003. Myndighedernes mål for den reale BNP-vækst lyder på en stigning fra 2½ % i 2002 til 4 % i 2003 med et mellemsigtet mål for væksten på omkring 5-6 % om året. De andre hovedmålsætninger består i en mindskelse af underskuddet på de løbende poster, fastholdelse af stærke internationale reserver og fastholdelse af inflationen på det nuværende lave niveau. Den førte politik bygger på tre centrale elementer: en forsigtig finanspolitik, streng overholdelse af currency board-arrangementet og gennemførelse af nye strukturreformer.

Konsolideringen af de offentlige finanser vil tage udgangspunkt i regeringens tilsagn om at mindske det konsoliderede budgetunderskud (periodiseringsbasis) fra 6,3 % af BNP i 2001 til 3 % i 2003. Reduktionen vil især stamme fra besparelser som følge af den militære demobilisering i 2002 samt et løn- og ansættelsesstop. De offentlige udgifters andel af BNP forventes at falde fra omkring 61 % i 2001 til 55 % i 2003. På indtægtssiden vil der blive gjort en indsats for at forbedre skatte- og toldforvaltningen, bl.a. gennem indførelse af et skatteidentifikationsnummer og toldinformationssystemet ASYCUDA++. Skatteindtægterne forventes at stige med 1 procentpoint af BNP i den omhandlede periode, skønt indtægternes samlede andel af BNP vil falde med 3 procentpoint af BNP til 52 % i 2003 som følge af lavere indtægter i form af gavebistand. Andre budgetforanstaltninger omfatter en yderligere harmonisering af enhedernes skattesystemer, en analyse af de offentlige udgifter med bistand fra Verdensbanken og indførelse af et offentligt finansforvaltningssystem på centralt plan i hver enkelt enhed, som efter planen også skal indføres på andre regeringsniveauer. Desuden vil en ny *Public Finance Structural Adjustment Credit* (PFSAC II) fra Verdensbankens side bidrage til at forbedre koordineringen mellem enhederne, prioriteringen af udgifter samt budgetførelsen og gældsforvaltningen.

Den offentlige gæld, inkl. indenlandske restancer (på ca. 9 % af BNP), forventes at stige fra 68 % af BNP ultimo 2001 til 71 % af BNP ultimo 2003. Medregnes imidlertid indskud på spærrede valutakonti (30 % af BNP) og potentielle krigsskadeerstatningskrav (50 % af BNP), kunne den samlede offentlige gæld beløbe sig til mere end 150 % af BNP. Myndighederne vil derfor tage privatiseringsreglerne op til revision for at sikre, at alle privatiseringsindtægter og "arvede" midler indsættes på en deponeringskonto med henblik på afvikling af denne gæld.

Med hensyn til **penge- og valutapolitikken** vil currency boardet, der er en af de mest troværdige og succesrige institutioner i Bosnien-Hercegovina, forblive på plads, i hvert fald indtil midten af 2003 i overensstemmelse med det formelle krav i Dayton-aftalen. Efter dette tidspunkt vil enhver ændring af dette system skulle godkendes af det nationale parlament. Myndighederne har imidlertid tilkendegivet, at de agter at fastholde dette system på lang sigt, ikke mindst fordi det er uafhængigt af og løsrevet fra de komplekse politiske forhold.

Der er planer om to store administrative forandringer i den nærmeste fremtid: Den konvertible marka er allerede de facto bundet til euroen, og der vil nu blive taget skridt til at gennemføre de nødvendige ændringer af centralbankloven. Reservekravet til forretningsbanker vil blive ændret fra 10-15 % til 10-20 % for at tilvejebringe større pengepolitisk fleksibilitet. Reservekravet vil imidlertid forblive uændret på 10 % i standby-arrangementets løbetid. Endvidere vil centralbanken ikke betale udbytte til regeringen, før dens egenkapital overskrider 10 % af dens monetære forpligtelser over for udlandet (i dag udgør den omkring 5 % heraf).

Strukturpolitikken bør styrkes yderligere for at sætte Bosnien-Hercegovina i stand til at udnytte sit vækstpotentiale til fulde. Den politiske indsats vil koncentrere sig om følgende fem hovedområder:

For det første vil myndighederne søge at forbedre erhvervs klimaet ved at fjerne hindringerne for markedsadgang og markedsafgang, ved at sænke de administrative omkostninger og ved at forbedre de lovgivningsmæssige rammer for udenlandske direkte investeringer. Der er også for nylig blevet indgået en aftale med Verdensbanken om en *Business Environment Credit*, der tjener til at forbedre erhvervs klimaet. Der er også planer om en større harmonisering af statens og enhedernes lovgivning, bl.a. deres konkurslovgivning. I Føderationen vil mindst otte store strategiske virksomheder blive privatiseret i 2002, og der forventes andre privatiseringer af mellemstore virksomheder i Republika Srpska.

Med henblik på at liberalisere og fremme handelen vil der blive gjort en indsats for at øge Bosnien-Hercegovinas markedsadgang og regionale integration. Myndighederne vil bestræbe sig på at indføre en kontrolcertificering baseret på EU's plantesundhedsnormer, og i midten af 2002 skulle landet have indgået frihandelsaftaler med alle de tidligere jugoslaviske republikker, mens der vil blive ført forhandlinger om bilaterale aftaler med Bulgarien og Tyrkiet i løbet af 2002. Bosnien-Hercegovina forventes optaget i WTO i begyndelsen af 2003.

Efter afslutningen af privatiseringsrunden inden for banksektoren og gennemførelsen af forsigtighedsregler på bankområdet vil det også være vigtigt at få styrket det finansielle system. De banker, som det ikke lykkes at privatisere inden for den ved lov fastsatte frist, vil blive opløst. Tilsvarende skal alle banker inden udgangen af 2002 overholde minimumskapitalkravet på 15 mio. konvertible marka. Gør de ikke det, bliver de likvideret. Der er også planer fremme om at etablere en landsdækkende indskydergarantiordning til afløsning for de nuværende ordninger i enhederne. På dette område har Verdensbanken netop stillet en *Enterprise and Bank Privatisation Adjustment Credit* (EBPAC) til rådighed.

De statistiske data er af meget ringe kvalitet, og der offentliggøres ingen officielle skøn over bruttonationalproduktet, betalingsbalancen eller de offentlige finanser. Derfor vil der blive gjort en stor indsats for at forbedre statistikernes kvalitet. Der vil i denne forbindelse være behov for at forbedre samarbejdet mellem de tre statistiske institutter og centralbanken, iværksætte en undersøgelse af husstandenes økonomi (med bistand fra CAFAO, EU's kontor for bistand på told og skatteområdet, der finansieres af Europa-Kommissionen) og foretage beregninger af det reale BNP i årene 1998-2002. Der vil blive iværksat en folketælling og gennemført regelmæssige erhvervs- og forbrugerundersøgelser.

4. BOSNIEN-HERCEGOVINAS EKSTERNE FINANSIERINGSBEHOV I 2002 OG 2003

Det nye femten måneder lange standby-arrangement vil bygge på de allerede opnåede resultater og fokusere på en styrkelse af væksten og en mindskelse af underskuddet på de løbende poster. Selv hvis landet fortsætter med at gøre gode fremskridt med de iværksatte reformer og fortsætter den makroøkonomiske stabilisering, er det ikke desto mindre en kendsgerning, at Bosnien-Hercegovina vil forblive afhængig af finansiel bistand (herunder i form af makrofinansiel bistand) fra officielle eksterne kilder i en overskuelig tid fremover.

Ifølge IMF's betalingsbalancefremskrivninger vil underskuddet på de løbende poster (ekskl. gavebistand) udgøre 1 015 mio. USD i 2002 og 947 mio. USD i 2003 (svarende til henholdsvis 21,3 % og 18,7 % af BNP). Forudsættes det bl.a., at tyske mark og euro også i fremtiden vil kunne omveksles til konvertible marka på gunstige eksterne og interne betingelser, forventes bruttovalutareserverne at vokse med 319 mio. USD i 2002 og med yderligere 50 mio. USD i 2003. Efter at have taget højde for afbetalinger på mellem- og langfristet gæld (ekskl. IMF) på 46 mio. USD i 2002 og 43 mio. USD i 2003 såvel som mindre ændringer i landets restancer, de kommercielle bankers nettobeholdning af fremmedvaluta og en omlægning og sanering af landets gæld til London-klubben udgør bruttofinansieringsbehovet i 2002 og 2003 henholdsvis 1 281 mio. USD og 945 mio. USD.

Kun en del af finansieringsbehovet forventes dækket af udenlandske direkte investeringer på 240 mio. USD i 2002 og 320 mio. USD i 2003, officielle kapitaloverførsler og lån til genopbygning (skønt denne finansieringskilde er aftagende) samt andre former for kapitaltilstrømning, herunder omvekslingen af tyske mark og euro til konvertible marka. Efter også at have taget højde for anden gældsomlægning og gældssanering i 2002 udgør finansieringsgabet 140 mio. USD i 2002 og 60 mio. USD i 2003.

Efter indregning af den forventede finansiering fra de internationale finansielle institutioners side vil der alt i alt restere et makrofinansieringsgab på omkring 75 mio. USD i 2002 og 41 mio. USD i 2003 eller i alt 116 mio. USD indtil udgangen af 2003. IMF arbejder ud fra den hypotese, at EU og andre donorer vil yde makrofinansiel bistand i denne periode for at lukke disse gab i 2002 og 2003.

5. EVENTUEL SUPPLERENDE MAKROFINANSIEL BISTAND FRA EU OG BISTANDENS VIGTIGSTE KARAKTERISTIKA

Kommissionen foreslår, at EU stiller supplerende makrofinansiel bistand til rådighed for Bosnien-Hercegovina i størrelsesordenen 60 mio. EUR som supplement til IMF's nye femten måneder lange standby-arrangement.

Eftersom den samlede offentlige gæld udgør næsten 70 % af BNP, ekskl. indskud på spærrede valutakonti (30 % af BNP) og potentielle krigsskadeerstatningskrav (50 % af BNP), vil det være tilrådeligt at udvise forsigtighed med hensyn til ny långivning til statslige låntagere. Det vil derfor være hensigtsmæssigt at stille hovedparten af den bistand til rådighed i form af gavebistand på omkring 40 mio. EUR. Et så betydeligt gaveelement, der er helt på linje med den første pakke af finansieringsbistand, vil bidrage til at gøre landets betalingsbalance-situation mere holdbar på mellemlang sigt.

Den foreslåede gavebistand vil blive finansieret over budgetpost B7-548 (makroøkonomisk bistand til fordel for landene i den vestlige del af Balkanregionen). I betragtning af Bosnien-Hercegovinas finansielle bindinger over for udlandet vil lånet få en løbetid på femten år med en afdragsfri periode på ti år, hvilket svarer til betingelserne knyttet til den sidste pakke af makrofinansiel bistand til Bosnien-Hercegovina og bistanden til andre lande i den vestlige del af Balkanregionen. En afgørelse om at yde denne bistand vil indebære, at garantifonden tilføres ca. 1,8 mio. EUR, hvilket er muligt takket være en tilstrækkelig reserve under garantifonden.

På baggrund af ovenstående anmodes Rådet om at vedtage vedlagte forslag til afgørelse om supplerende makrofinansiel bistand til Bosnien-Hercegovina.

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om supplerende makrofinansiel bistand til Bosnien-Hercegovina

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 308,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet², og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Kommissionen har konsulteret Det Økonomiske og Finansielle Udvalg forud for fremsættelsen af sit forslag.
- (2) Myndighederne i Bosnien-Hercegovina har genetableret forbindelserne til internationale organisationer og navnlig gjort fremskridt i retning af at normalisere landets finansielle samarbejde med multilaterale kreditorer, inkl. Den Europæiske Investeringsbank, og officielle bilaterale kreditorer.
- (3) Siden oktober 2000 har Bosnien-Hercegovina gjort store fremskridt med den økonomiske stabilisering og forskellige reformer, og landet har taget afgørende skridt i retning af at etablere en velfungerende markedsøkonomi.
- (4) Som led i den stabiliserings- og associeringsproces, der danner ramme for EU's forbindelser med regionen, er det ønskeligt at støtte bestræbelserne på at tilvejebringe et stabilt politisk og økonomisk klima i Bosnien-Hercegovina med henblik på udvikling af fuldt udbyggede samarbejdsforbindelser med Fællesskabet.
- (5) Finansiell bistand fra Fællesskabet kan bidrage til at bringe Bosnien-Hercegovina tættere på Fællesskabet. Fællesskabet har allerede stillet makrofinansiel bistand til rådighed for Bosnien-Hercegovina.
- (6) [Den Internationale Valutafond (IMF) godkendte den [XXX] et femten måneder langt standby-arrangement for Bosnien-Hercegovina på omkring 89 mio. USD til støtte for myndighedernes økonomiske program i 2002-2003].

¹ EFT
² EFT

- (7) Verdensbankgruppen har afsat omkring 900 mio. USD i form af 42 kreditter eller Trust Funds stillet til rådighed via IDA (*International Development Association*) og har af dette beløb udbetalt omkring 670 mio. USD siden 1996. Desuden er der blevet givet tilsagn om lån fra IFC (*International Finance Corporation*) på omkring 45 mio. USD, hvoraf 37 mio. USD var kommet til udbetaling pr. februar 2002. En ny *Public Finance Structural Adjustment Credit* (PFSAC II) er ved at blive gennemført, en *Enterprise and Bank Privatisation Adjustment Credit* (EBPAC) er netop blevet tilendebragt, og sidste år blev der gennemført en arbejdsmarkedsreform og en socialreform. Endvidere er der for nylig blevet indgået aftale om en særlig foranstaltning, der skal bidrage til at forbedre erhvervs klimaet.
- (8) Paris-klubbens medlemmer indgik i oktober 1998 en gældssaneringsaftale for Bosnien-Hercegovina, som allerede har bidraget til at forbedre landets betalingsbalancesituationen.
- (9) Bosnien-Hercegovina har anmodet om finansiell bistand fra de internationale finansielle institutioner, Fællesskabet og andre bilaterale donorer.
- (10) Trods den finansielle bistand, som IMF og Verdensbanken forventes at kunne yde, vil der restere et stort finansieringsbehov, som vil skulle dækkes for at bistå myndighederne med at opfylde de policy-mål, der knytter sig til deres reformbestrebelse.
- (11) Makrofinansiell bistand fra Fællesskabet til Bosnien-Hercegovina er en velegnet foranstaltning til at lette landets finansielle bindinger over for udlandet, til at støtte dets betalingsbalance og til at styrke dets reserver.
- (12) Finansiell bistand fra Fællesskabet i form af en kombination af et langfristet lån og direkte gavebistand udgør en hensigtsmæssig foranstaltning til at gøre Bosnien-Hercegovinas finansielle stilling over for udlandet mere holdbar, når henses til landets begrænsede lånoptagelsesmuligheder.
- (13) Inkluderingen af et gaveelement i denne bistand foregriber ikke budgetmyndighedens afgørelse.
- (14) Fællesskabets bistand bør forvaltes af Kommissionen i samråd med Det Økonomiske og Finansielle Udvalg.
- (15) Traktaten indeholder ikke anden hjemmel til vedtagelse af denne afgørelse end artikel 308 -

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

Artikel 1

1. Fællesskabet stiller supplerende makrofinansiell bistand til rådighed for Bosnien-Hercegovina i form af et langfristet lån og direkte gavebistand med henblik på at sikre en holdbar betalingsbalancesituation og styrke landets reservestilling.
2. Bistandens lånekomponent udgør højst 20 mio. EUR i hovedstol med en maksimal løbetid på femten år. Til dette formål bemyndiges Kommissionen til på

Fællesskabets vegne at låne de nødvendige midler, som stilles til rådighed for Bosnien-Hercegovina i form af et lån.

3. Gavebistanden udgør maksimalt 40 mio. EUR.
4. Fællesskabets finansielle bistand forvaltes af Kommissionen i nært samråd med Det Monetære Udvalg og på en måde, der er i overensstemmelse med enhver aftale mellem IMF og Bosnien-Hercegovina.

Artikel 2

1. Kommissionen bemyndiges til, efter samråd med Det Økonomiske og Finansielle Udvalg, at aftale de økonomisk-politiske betingelser knyttet til bistanden med myndighederne i Bosnien-Hercegovina. Disse betingelser skal være i overensstemmelse med de aftaler, der er nævnt i artikel 1, stk. 4.
2. Kommissionen kontrollerer med regelmæssige mellemrum i samarbejde med Det Økonomiske og Finansielle Udvalg og i koordination med IMF, at den økonomiske politik i Bosnien-Hercegovina er i overensstemmelse med formålene med bistanden, og at betingelserne knyttet hertil overholdes.

Artikel 3

1. Lånet og gavebistanden stilles til rådighed for Bosnien-Hercegovina i mindst to rater. Den første rate frigives under forudsætning af, at der er indgået en aftale mellem Bosnien-Hercegovina og IMF om et standby-arrangement, jf. dog artikel 2.
2. Den anden og eventuelle andre rater frigives under forudsætning af tilfredsstillende resultater med Bosnien-Hercegovinas tilpasnings- og reformprogram og tidligst tre måneder efter frigivelsen af den første rate, jf. dog artikel 2.
3. Midlerne udbetales til Bosnien-Hercegovinas centralbank.

Artikel 4

1. De låntagnings- og långivningstransaktioner, der er nævnt i artikel 1, gennemføres med samme valørdato og må for Fællesskabet ikke medføre omlægning af forfaldstider, valutakurs- og renterisici eller andre kommercielle risici.
2. Kommissionen træffer, hvis Bosnien-Hercegovina ønsker det, de nødvendige foranstaltninger til at indføre en klausul om førtidig tilbagebetaling i lånebetingelserne og til at sikre, at en sådan klausul kan anvendes.
3. Giver omstændighederne mulighed for en forbedring af renten på lånet, kan Kommissionen på Bosnien-Hercegovinas anmodning helt eller delvist refinansiere sin oprindelige låntagning eller omlægge de hertil svarende finansielle betingelser. En sådan refinansiering eller omlægning gennemføres på de betingelser, der er fastsat i stk. 1, og må ikke resultere i en forlængelse af den gennemsnitlige løbetid for den berørte låntagning eller i en forhøjelse af restgælden, udtrykt i løbende valutakurs, på datoen for refinansieringen eller omlægningen.

4. Bosnien-Hercegovina bærer alle de omkostninger, som Fællesskabet måtte afholde i forbindelse med indgåelse og gennemførelse af transaktioner i henhold til denne afgørelse.
5. Det Økonomiske og Finansielle Udvalg holdes underrettet om de transaktioner, der er omhandlet i stk. 2 og 3.

Artikel 5

Mindst én gang om året og før september måned forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet en rapport indeholdende en vurdering af gennemførelsen af denne afgørelse i det foregående år.

Artikel 6

Denne afgørelse får virkning fra dagen for offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*. Den udløber to år efter datoen for dens offentliggørelse.

Udfærdiget i ,

*På Rådets vegne
Formand*

BILAG

NØDVENDIGE BUDGETMIDLER TIL INDBETALING I GARANTIFONDEN I 2002 OG MARGEN UNDER RESERVEN TIL LÅN OG LÅNEGARANTIER TIL FORDEL FOR TREDJELANDE

(I MIO. EUR)

Aktioner	Beregnings- grundlag ³	Tilførsel af midler til fonden ⁴	Reserve- margen
Afgjorte aktioner - Projektrelateret bistand			213,0 ⁵
EIB			
Middelhavsområdet 1997-2000	35,0(a)	2,36	210,64
2000-2007 generelt långivningsmandat	2747,7(b)	160,74	49,9
Den særlige genopbygningsfacilitet for Tyrkiet (Terra)	225,0(b)	13,17	36,73
Særlig aktion, Østersøen/Rusland	25,0(c)	2,25	34,48
Rettelser:			
EIB			
Annullering af 2001-indbetalingen til Østersøen/Rusland ⁶	(100)(c)	-9,00	43,48
Makrofinansiel bistand			
<u>Indstillet aktion</u>			
Albanien: forventet overførsel	(20)(e)	-2,80	46,28
<u>Afgjorte aktioner</u>			
Supplerende makrofinansiel bistand til Ukraine	(92)(e) + 110,0	-2,98	49,26
<u>Foreslåede aktioner</u>			
Supplerende makrofinansiel bistand til Bosnien-Hercegovina	20,0	1,80	47,46
Supplerende makrofinansiel bistand til FRY	55,0	4,95	42,51
Resterende långivnings- og garantikapacitet ⁷			472,33

³ Beregningsgrundlaget udgør 75 % (a), 65 % (b) eller 100 % (c) af EIB-lånenes nominelle beløb og 100 % (d) af lånene i tilknytning til makrofinansiel bistand.

⁴ Jf. indbetalingsreglerne i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2728/94 af 31. oktober 1994. Siden 2000 har indbetalingsraten været fastsat til 9 %. I forbindelse med aktioner afgjort før 2000 (e) er der foretaget indbetalinger efter 14 %-satsen og derpå genindbetalinger efter 9 %-satsen.

⁵ Reservebeløb i 2002 ifølge de finansielle overslag.

⁶ I stedet for 100 i 2001 er udbetalingsplanen nu 25 i 2002, 40 i 2003 og 35 i 2004.

⁷ Til 100 % garanterede lån.

FINANSIERINGSOVERSIGT

1. FORANSTALTNINGENS BETEGNELSE

Supplerende makrofinansiel bistand til Bosnien-Hercegovina.

2. BUDGETPOST

a) Bistandens gaveelement

B7-548

b) Bistandens låneelement

Budgetpost BO-215: Det Europæiske Fællesskabs sikkerhedsstillelse for programmer for lån, som Fællesskabet har optaget med henblik på finansiel bistand til lande i det vestlige Balkan.

3. RETSGRUNDLAG

Traktatens artikel 308.

4. BESKRIVELSE AF OG BEGRUNDELSE FOR FORANSTALTNINGEN

a) Beskrivelse af foranstaltningen

Et fællesskabslån (finansieret ved hjælp af lån optaget af Fællesskabet på de internationale kapitalmarkeder) på op til 20 mio. EUR og gavebistand på op til 40 mio. EUR (finansieret over det almindelige budget) til Bosnien-Hercegovina med henblik på at støtte regeringens reformbestrebelse og sikre en holdbar betalingsbalancesituation.

b) Begrundelse for foranstaltningen

Bæredygtigheden af den økonomiske stabilisering og reformerne i Bosnien-Hercegovina afhænger i høj grad af ekstern finansiel bistand fra officielle kilder på gunstige vilkår.

5. KLASSIFIKATION AF UDGIFTERNE

a) Gaveelementet: ikke-obligatoriske, opdelte.

b) Låneelementet: obligatoriske.

6. UDGIFTERNES ART

- a) Direkte gavebistand (100 % støtte), som frigives i mindst to successive rater.
- b) Potentiel anvendelse af budgetgarantien for Fællesskabets låntagning med henblik på finansiering af lånet.

7. FINANSIELLE VIRKNINGER

- a) Beregningsmetode

Beregningen af den bistand, der er nødvendig, bygger på de aktuelle skøn over Bosnien-Hercegovinas restbehov for ekstern finansiering.

For låneelementets vedkommende forventes det ikke, at budgetgarantien vil blive anvendt.

- b) Foranstaltningens virkninger på aktionsbevillingerne

Der vil kun blive trukket på den budgetpost, der svarer til gaveelementet, hvis Bosnien-Hercegovina overholder en række policy-betingelser, som vil blive aftalt med landets myndigheder.

Der vil kun blive trukket på den budgetpost, der svarer til budgetgarantien for låneelementet, hvis garantien faktisk anvendes.

- c) Finansiering af interventionen

- (i) Gavebistand

Der foreslås følgende forfaldsplan for bevillinger, der finansieres inden for rammerne af udgiftsområde 4 i de nugældende finansielle overslag (i mio. EUR):

	2002
Forpligtelsesbevillinger	40
Betalingsbevillinger	40

- (ii) Ved træk på budgetgarantien:

- Benyttelse af garantifonden oprettet ved Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2728 af 31. oktober 1994, senest ændret ved forordning nr. 1149 af 25. maj 1999.

- Hvis garantifonden ikke indeholder tilstrækkelige midler, fremskaffes der supplerende midler fra budgettet ved overførsel af enhver overskudsmargen i garantireserven af forsinkede indbetalinger til budgettet, for hvilke budgetgarantien er blevet bragt i anvendelse (under artikel 27, stk. 3, i finansforordningen) af en eventuel disponibel margen under udgiftsloftet for udgiftsområde 4 i de finansielle overslag eller af midler tilvejebragt ved en omfordeling.
- Kommissionen kan midlertidigt, for at opfylde sine forpligtelser, sikre gældsbetjeningen ved hjælp af midler fra sin likvide beholdning. I så fald anvendes artikel 12 i Rådets forordning (EØF, Euratom) nr. 1552/89 af 29. maj 1989.

8. FORHOLDSREGLER MOD SVIG

Midlerne vil blive udbetalt direkte til Bosnien-Hercegovinas centralbank, men først når Kommissionens tjenestegrene, efter høring af Det Økonomiske og Finansielle Udvalg og i samråd med IMF, har kontrolleret, at landets makroøkonomiske politik er tilfredsstillende, og at de specifikke betingelser knyttet til denne bistand er opfyldt.

Bistanden vil blive verificeret, kontrolleret og revideret af Revisionsretten og Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF).

9. OPLYSNINGER OM COST-EFFECTIVENESS

a) Begrundelse for transaktionen og specifikke mål

Ved at støtte Bosnien-Hercegovinas makroøkonomiske reformbestræbelser og supplere det internationale samfunds finansielle bistand til dette land inden for rammerne af det IMF-støttede program vil denne bistand lette overgangen til en markedsøkonomi.

b) Overvågning og evaluering

Denne bistand er af makroøkonomisk karakter, og overvågningen og vurderingen af den gennemføres inden for rammerne af et femten måneder langt IMF-støttet tilpasnings- og reformprogram, som Bosnien-Hercegovina er i færd med at implementere.

Kommissionens tjenestegrene vil overvåge foranstaltningen på grundlag af ægte makroøkonomiske og strukturpolitiske indikatorer, som aftales med myndighederne i Bosnien-Hercegovina. De vil også forblive i tæt kontakt med IMF og Verdensbanken og trække på deres vurdering af landets stabiliserings- og reformresultater.

Ifølge forslaget til Rådets afgørelse skal der udarbejdes en årlig rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om foranstaltningens gennemførelse.

10. UDGIFTER TIL ADMINISTRATION

Denne foranstaltning er af ekstraordinær karakter og vil ikke medføre en forøgelse af Kommissionens personale.